

Індекс ефективності відкритих торгів

Підґрунтя

Метою відкритих торгів є залучення максимально можливої кількості учасників для підвищення конкуренції та отримання найменшої ціни за товар/послугу, яка відповідає критеріям зазначеним в тендерній документації. Тобто, можна стверджувати, що ефективність (effectiveness) торгів проявляється у рівні конкуренції - привабливості цих торгів для Постачальників, та у результаті цієї конкурентної боротьби, що проявляється у рівні «економії», тобто різниці планової суми закупівлі та найкращої цінової пропозиції в аукціоні. Також, емпіричним шляхом спостерігається залежність рівня Конкуренції, що вимірюється у кількості учасників, та отриманої різниці між плановою сумою і найкращою ціновою пропозицією –«економією».

Мета існування Індексу

Як спосіб вимірювання ефективності відкритих торгів, який однозначно інтерпретується, легко сприймається, поєднує у собі оцінку конкуренції та її наслідків в економії від запланованої суми закупівель. За допомогою індексу легко відділити торги, що мають показники вищі від середніх (очікуваних), та навпаки нижчі від середніх.

Методологія

Економія

Кожна група товарів характеризується певним рівнем історичної економії у %, якщо розглядати групи товарів не більше 2-го знаку CPV, та вирахувати 25-й процентиль % економії по сукупності, отриману величину можна вважати як таку, що мінімально вірогідно отримати в наступних торгах в цій групі CPV.

Для того щоб підкреслити позитивний результат торгів які мають економію, що є вищою за очікувану, та з іншого боку підкреслити факт економії меншої за очікувану, вводиться поняття **відхилення від очікуваної економії**.

Кожні торги характеризуються сумою коштів які плановано витратити, очевидно, що торги з більшою сумою є більш важливими, ніж торги з меншою сумою, адже якщо в тендері на 10 млн. буде 6 учасників та економія складе 20%, це набагато сильніше ніж тендер на 10 тис., ті самі 6 учасників та 20% економії, різниця в оцінці важливості різниться на 1,998 млн.

Для того щоб поєднати 2 оцінки – відхилення від очікуваної економії та величину планової суми торгів, вводиться показник «абсолютне відхилення від очікуваної економії», де очікувана абсолютна економія:

[Планова сума торгів, що оцінюються] x AVG([Планова сума]-[Цінова пропозиція переможця]) / [Планова сума] WHERE CPV=[CPV торгів, що оцінюються])

Та абсолютне відхилення від очікуваної економії:

([Планова сума торгів, що оцінюються] – [Цінова пропозиція переможця]) - [Очікувана абсолютна економія]

«Відносна економія» у % також є окремим показником, вона показує наскільки саме в одних торгах конкуренція зменшила планову суму у порівнянні з іншими торгами. Відносна економія:

$$\frac{([Планова\ сума\ торгів,\ що\ оцінюються]-[Цінова\ пропозиція\ переможця])}{[Планова\ сума\ торгів,\ що\ оцінюються]}$$

Конкуренція

У відкритих торгах можливі дискваліфікації учасників, дискваліфіковані учасники мають цінові пропозиції нижчі від ціни переможця, вони не можуть бути включені до розрахунку, тому простий показник кількості учасників не відображає реальну ситуацію в торгах, для цього вводиться показник «Кількість не дискваліфікованих учасників»:

$$[Кількість\ учасників\ торгів] - [Кількість\ дискваліфікованих\ учасників]$$

Індекс

Отже, індекс складається з трьох показників:

- Абсолютного відхилення від очікуваної економії
- Відносної економії у %
- Кількість не дискваліфікованих учасників

Для того щоб значення цих показників привести до одного вигляду, кожен з цих показників рейтингово за відношенням до максимального значення показника у сукупності торгів у році.

$$[Показник] / \text{MAX}([Показник\ за\ календарний\ рік])$$

Абсолютне відхилення від очікуваної економії

Якщо торги були на 10 млн., очікувана економія була 20 %, Цінова пропозиція переможця склала 7 млн. то абсолютне відхилення складе:

$$(10 \times 20\%) = 2; (10 - 7) = 3; 3 - 2 = 1 \text{ млн. абсолютного відхилення від очікуваної економії}$$

Економія була перевищена на +1 млн.

Ситуація навпаки, якщо торги були на 10 млн., очікувана економія була 20 %, Цінова пропозиція переможця склала 9,5 млн. то абсолютне відхилення складе:

$$(10 \times 20\%) = 2; (10 - 9,5) = 0,5; 0,5 - 2 = -1,5 \text{ млн. абсолютного відхилення від очікуваної економії}$$

Економія була менша за очікувану на 1,5 млн.

Очевидно, що +1 краще ніж -1,5 тому для абсолютного відхилення від очікуваної економії у розмірі 1 млн. буде вищий рейтинг.

Відносна економія*

Якщо у вибірці у одних торгів % економії 30 %, а у інших 5 % то перші будуть мати вищий рейтинг, за близькістю до максимального.

* До вибірки не включено торги відносна економія за якими складає більше 60 %, такі торги емпіричним шляхом визнано ризикованими та не допущено до участі в індексі.

Кількість не дискваліфікованих учасників

Очевидно, що 12 учасників краще ніж 2, тому більша кількість буде мати більший рейтинг

Розрахунок значення індексу

Для того щоб привести значення індексу до цілих чисел та придати більшу візуальну привабливість використовується формула:

$$([Рейтинг\ абсолютного\ відхилення\ від\ очікуваної\ економії]+[Рейтинг\ Відносної\ економії]+[Рейтинг\ Кількості\ не\ дискваліфікованих\ учасників]) \times 100$$

При цьому **всі три показники мають однакову вагу.**

Рейтинг ефективності торгів

Після розрахунку значення індексу для кожних торгів у вибірці, проводиться рейтингування значення індексу.

$$RANK([Index])$$

Варіанти інтерпретації

При однакових 2 з трьох показників ефективнішими вважаються торги 3-й показник яких має більше значення. Наприклад, при рівних сумах та % економії торги, що змогли привернути увагу більшої кількості учасників є більш ефективними. При рівних кількості учасників та % економії більш ефективні ті торги, абсолютне відхилення від очікуваної вартості яких є більшим, тобто вони зекономили більше грошей. При рівних кількості учасників та абсолютному відхиленню від очікуваної економії більш ефективними є ті торги де в результаті конкуренції вдалось більше у % знизитись по ціні від планової.

Очікувані результати впровадження

Впровадження такого індексу дасть змогу виділити з усіх торги в яких були зразу всі три показника більшими від інших, це покаже кращі приклади ефективності конкурентних процедур.

Середнє значення індексу може характеризувати Замовника, Групу товарів, Постачальника, Проміжок сум, Регіон, місто. Це дає величезну базу для порівняння та генерації інсайтів

Індекс може бути досліджений в динаміці, у вигляді тренду, у вигляді 10-ти денного Moving Average. Разом з об'ємом торгів це дасть змогу знайти залежність між об'ємом торгів та ефективністю відкритих торгів, а також які саме замовники чи групи товарів вплинули на значення індексу за конкретний період.